

FÖRENINGEN NORDSVENSKA HÄSTEN

AVELSPROGRAM

Och

REGLEMENTEN

För

NORDSVENSK BRUKSHÄST

INNEHÅLL

- 1** **AVELSPROGRAM**
  - RASENS SÄRDRAG**
  - 1.1** **Avelsmål**
  - 1.2** **Avelsområde**
  - 1.3** **Antal avelsdjur**
  - 1.4** **Antal stambokförda ston och hingstar**
  - 1.5** **Antal visade hingstar på avelsvärdering, ston och unghästar på sommarpremiering**
  - 1.6** **Krav för hingst som används i avel**
  - 1.7** **Språngrullahantering**
  - 1.8** **Beslut om stambokföring och registrering**
  - 1.9** **Antal led i härstamningen**
  - 1.10** **Överensstämmelse med originalstambok**
  - 1.11** **Hållbart nyttjande av rasen - vem bär ansvaret?**
  - 1.12** **Bevarande**
  - 1.13** **Frivilligt körprov för treåriga ston, hingstar och valacker (FKP)**
  - 1.14** **KörBarhetsIntyg (KBI)**
  - 1.15** **Avelsarbetets genomförande**
  - 1.16** **Revidering**

- 2** **REGISTRERING, INFÖRANDE I GRUNDSTAMBOK OCH RIKSSTAMBOK**
  - 2.1** **Ansvarig registrator**
  - 2.2** **Krav för införande i Grundstambok**
  - 2.2** **Grundstambok avd. I (register)**
  - 2.4** **Grundstambok avd. II (B-register)**
  - 2.5** **Tilläggsregistrering**
  - 2.6** **Kontroll av registrering/Grundstambokföring**
  - 2.7** **Krav för införande i Riksstambok**
  - 2.8** **Riksstambokens indelning**
  - 2.9** **Avelsvärderingens nyttjande i samband med stambokföringen**

- 3 - 4** **REGLEMENTEN**
  - 3** **FNH:s REGLEMENTE FÖR NORDSVENSKA BRUKSHINGSTARI AVEL**
  - 3.1** **Allmänt**
  - 3.2** **Krav för hingst som används i avel**

- 3.3 Syftet med avelsvärdering av hingstar**
- 3.4 Krav för avelsvärdering**
- INDIVIDPRÖVNING**
- 3.5 Identitet**
- 3.6 Härstammingsbedömning**
- 3.7 Exteriör**
- 3.8 Prestationer**
- 3.9 Bruksprov i form av bruksprov/körprov**
- 3.10 Hälsotillstånd**
- 3.11 Dopingregler**
- 3.12 Uppförande hos veterinär**
- 3.13 Avkommeprövning**
- 3.14 Metoder för fastställande av avelsvärde**
- 3.15 Avelsvärderingsnämndens beslut**
- 3.16 Avelsvärderingsbevis**
- AVELSVÄRDERINGSNÄMND**
- 3.17 Sammansättning**
- 3.18 Arbetsuppgifter**
- AVELSVÄRDERINGSTILLFÄLLEN**
- 3.19 Ordinarie avelsvärdering**
- 3.20 Besiktning för sundhetskontroll i samband med sommarpremiering**
- 3.21 Särskilt om fruktsamhetskontroll**
- 3.22 Redovisning av resultat**
- 3.23 Dispens från gällande regler**
- 3.24 Överklagan av avelsvärderingsresultat**
- 3.25 Ansvar för lämnade uppgifter**
- 3.26 Underrättelse om beslut**
- 3.27 Jäv**
- 3.28 Hingstägares skyldigheter och rättigheter**
- 3.29 Defektlista**
- REGLER GÄLLANDE HINGSTAR AV NORDSVENSK BRUKSHÄST**
- INDIVIDPRÖVNING**
- 3:30 Godkända färger**
- 3.31 Härstamning**
- 3.32 Hälsotillstånd**
- 3.33 Exteriörbedömning**
- 3.34 Kvalitetsklasser**

- 3.35 Bruksprov/körprov**
- 3.36 Visningskrav**
- 3.37 Tävlingsmeriter**

- 4 FNH:s STOREGLEMENTE (VALACKER, i tillämpbara delar)**
- 4.1 Allmänt**
- 4.2 Syftet med avelsvärdering och bedömningar**
- 4.3 Bedömning av hästar**
- 4.4 Bedömningar**
- 4.5 Avelsvärderingsberättigade hästar**
- 4.6 Avelsvärdering av ston**
- 4.7 Krav för deltagande**
- 4.8 Individprövning av ston**
- 4.9 Härstamning**
- 4.10 Exteriör**
- 4.11 Prestationer och meriter**
- 4.12 Hälsotillstånd**
- 4.13 Avkommeprövning**
- 4.14 Avelsvärderingsbevis och avelsvärderingsbeslut**
- 4.15 Avelsvärdeklasser/Kvalitetsklasser**
- 4.16 Dispensansökan**
- 4.17 Överklagan av avelsvärderingsbeslut**
- 4.18 Jäv**

- REGLER FÖR OFFICIELLA UTSTÄLLNINGAR OCH ANDRA ARRANGEMANG VARS RESULTAT SKA TILLGODORÄKNAS VID AVELSVÄRDERING**
- 4.19 Utställning eller annat arrangemang**
- 4.20 Propositioner**
- 4.21 Klasser**
- 4.22 Bedömning**
- 4.23 Resultatredovisning**
- 4.24 Regler för sommarpremiering**

- REGLER FÖR STO AV NORDSVENSK BRUKSHÄST**
- 4.25 Godkända färger**
- 4.26 Mätning**
- 4.27 Diplom**
- 4.28 Levande föl**
- 4.29 Värdebokstav B**
- 4.30 Värdebokstav AB**

- 4.31**   **Värdebokstav A**
- 4.32**   **Värdebokstav ELIT**
- 4.33**   **Värdebokstav SUPERELIT**
- 4.34**   **Poängskala - avkommepoäng**
- 4.35**   **10 poäng**
- 4.36**   **20 poäng**
- 4.37**   **30 poäng**
- 4.38**   **50 poäng**
- 4.39**   **Avelsvärderingsbeslut**
- 4.40**   **Prestationsprov/bruksprov**
- 4.41**   **Tävlingsmeriter**

1 AVELSPROGRAM

För Föreningen Nordsvenska Hästens verksamhet som stamboks- och registerförande avelsorganisation för Nordsvenska Brukshästar. Antagen och fastställd vid FNH:s styrelsemöte 2009-06-22. Senast reviderad 2024-10-28.

1.1 AVELSOMRÅDE

FNH är moderförening för all avel med nordsvenska brukshästar. Avelsområdet är Sverige, Norge och Danmark.

RASENS SÄRDRAG

Den Nordsvenska Brukshästen är en medelstor kallblodshäst med för ston en medelmankhöjd om 153 cm. och för hingstar 155 cm. Tillåtna färger är brun, svartbrun, svart, fux, gulbrun, gulsvarbrun, gulsvart, isabell samt blacka varianter av dessa färger. Avblekbar skimmel är tillåtet om färgen kan härledas till den så kallade "blåfärgen" i Norge. Huvudet är förhållandevis litet med en något insvängd eller rak profil. Halsen medellång, musklad och ofta brett ansatt. Bogen är lång och välliggande med en lutning som är lämplig för en arbetshäst och bröstet är ofta brett. Ryggen är lång och välmusklad. Korset ska vara långt och brett. Benen är starka med breda ledgångar och starka senor. Vävnadskvaliteten är mycket god. Rörelserna är energiska och taktmässiga.

Nordsvensken är sedan gammalt känd som en häst med ett utpräglat terrängsinne. Den är också känd som en energisk, arbetsvillig, uthållig, lättfödd, lugn och pålitlig häst.

Hos avelsdjuren ska de hanliga och honliga könskaraktärerna vara väl utvecklade och skattas högt.

Rasen har sedan över hundra år avlats för användning i skogsbruket och har på grund av att körbarhetsegenskaperna prioriterats i avelsvärderingsarbetet utvecklats till en av världens mest lämpade för detta ändamål. Rasen har på senare tid också visat sin mångsidighet genom användning inom hästturism och andra brukskärningar. Målet är att genom avelsvärdering grundad på härstamning, avkommebedömning, exteriörbedömning och obligatoriskt körprov vidmakthålla och förbättra rasens mycket goda draglagsegenskaper och sundhet. Den Nordsvenska Brukshästens bevarandevärde måste skattas högt.

Bevarandearbetet syftar till att bevara den häst vi har haft sedan begynnelsen och har än idag.

1.2 Avelsmål

För att bibehålla en livskraftig population i ett långsiktigt perspektiv ämnar Föreningen Nordsvenska Hästen verka för att begränsa inavel och att öka populationens storlek. Föreningen avser verka för att öka antalet betäckta ston och för att fortsatt behålla ett stort antal hingstar i avel, för att öka populationsstorleken samtidigt som den effektiva populationsstorleken hålls hög. Föreningen uppmärksammar och uppmuntrar avel med ston vars genetiska avtryck/härstamning endast finns i begränsad mängd i populationen. Sedan att antal år tillbaka pågår en stoinventering inom Föreningen Nordsvenska Hästen. De ston vars härstamning den utsedda Granskningsgruppen anser vara extra värdefulla uppmuntras via information därav om att de ska betäckas. Avelsseminarium med föreläsare arrangeras årligen. Stoföreläsningar och hingsthållarträffar anordnas också i olika delar av landet, allt för att bibehålla och väcka intresse för avel.

Det övergripande och långsiktiga målet för den Nordsvenska Brukshästen är **"Att bevara den Nordsvenska Brukshästen som en allsidig körhäst, för arbete och fritid, med gott temperament, väl förankrad i svensk historia med en bred genetisk bas"**. Största möjliga genetiska variation ska bevaras och de för rasen utmärkande egenskaperna bibehållas. FNH har som långsiktigt mål att fler än 750 ston betäcks varje år.

För att öka efterfrågan av Nordsvenska Brukshästar verkar föreningen aktivt med åtgärder som främjar den praktiska användningen av häst med bland annat intyg samt premier vid godkända körprov. KörBarhetsIntyg (KBI) avläggs vid fyra års ålder och FrivilligtKörProv (FKP) avläggs vid tre års ålder. Vidare arrangeras körkurser ute i landet på distriktsnivå samt utbildning av KBI-domare på riksnivå.

Avelsorganisationerna för Gotlandsruss, Svensk Ardenner och Nordsvensk Brukshäst inbjuder årligen

till "Rådgivande unghingstbedömning" för unghingstar upp till och med två år. Vid "Rådgivande unghingstbedömning" ges individuella råd till hästägarna så att de unga hingstarna ska kunna utvecklas på bästa sätt för att sedan eventuellt avelsvärderas. Projekt "Unghingstutbildning" syftar även till att få fram väl utbildade unghingstar.

År	Rådgivning	Varav även till utbildningsprojekt
2013	38	16
2014	50	25
2015	38	18
2016	33	17
2017	29	19
2018	27	20
2019	29	25
2020	29	25
2021	23	16
2022	27	16
2023	33	22
2024	33	20

Vid varje årsslut görs en analys för att kontrollera hur arbetet fortlöper i förhållande till våra mål. Analysen omfattar

- Antal betäckta ston
- Antal födda föl
- Antal stambokförda individer
- Antal godkända FKP- och KBI-prov
- Antal hingstar som visats på unghingstrådgivning

1.3 Antal avelsdjur

Antalet avelsdjur har under de senaste åren hållit sig till omkring 100 hingstar och 2 000 ston.

År	Antal hingstar till förfogande	Antal hingstar som inte betäckte	Betäckta NSV ston	Födda föl
1999	113	20	553	314
2000	105	11	527	315
2001	111	15	557	307
2002	96	2	630	372
2003	94	11	626	371
2004	93	12	624	369
2005	89	9	639	372
2006	95	12	682	387
2007	107	10	662	361
2008	107	8	664	361
2009	101	8	566	400
2010	105	8	532	316
2011	100	17	396	298
2012	100	25	405	237
2013	89	14	327	202
2014	97	14	478	306
2015	98	11	410	298
2016	95	8	483	288
2017	95	11	446	297
2018	107	5	418	267
2019	91	26	414	260
2020	92	12	442	258

2021	95	9	465	280
2022	102	6	445	295
2023	96	7	433	279
2024	104	10		298

1.4 Antal Riksstambokförda ston och hingstar under året

År	Antal	Varav hingstar
2009	86	6
2010	64	7
2011	52	10
2012	63	9
2013	76	10
2014	56	10
2015	69	9
2016	50	7
2017	63	5
2018	66	5
2019	58	10
2020	49	8
2021	64	13
2022	37	7
2023	58	8
2024	59	8

1.5 Antal visade hingstar på avelsvärdering, ston och unghästar på sommarpremiering

Ett framgångsrikt avelsarbete förutsätter en hög visningsgrad av hingstar, ston och unghästar på avelsvärdering respektive sommarpremiering.

År	Avelsvärdering	Sommarpremiering
2005	28	421
2006	30	477
2007	43	504
2008	49	601
2009	36	535
2010	40	504
2011	34	484
2012	43	481
2013	32	443
2014	45	407
2015	42	426
2016	43	438
2017	45	390
2018	59	453
2019	49	419
2020	31	242
2021	26	388
2022	30	412
2023	32	401
2024	40	431

1.6 Krav för hingst som används i avel

För att avkomma till Nordsvensk Brukshingst ska ha tillträde till Grundstambok avd. I ska hingsten uppfylla kraven i FNH:s Avelsprogram och Reglemente för Nordsvenska Brukshingstar i avel.

FNH:s styrelse kan fatta beslut om test för smittsam sjukdom, till exempel CEM, efter riskbedömning inom eller utom FNH:s avelsområde.

För hingst i seminverksamhet gäller dessutom att dessa omfattas av Jordbruksverkets föreskrifter för semin.

1.7 Språngrullahantering

Hingstens samtliga betäckningar ska rapporteras enligt anvisningar. Fullständigt ifyllda betäckningsrapporter och språngrullor måste redovisas senast den 30 september årligen till FNH eller därtill av FNH utsedd organisation. Hingstar som det lösts betäckningslicens, betäckningsbevis eller betäckningsintyg för, ska redovisa språngrulla även om inga ston har betäckts. Har redovisning inte inkommit kan betäckningslicens, betäckningsbevis eller betäckningsintyg inte lösas året därpå.

Stoägaren ska så snart resultatet är känt meddela hingsthållaren och FNH resultatet av betäckningen samt det eventuella fölets kön, färg, födelsedatum och ska därefter av hingsthållare eller hingstägare erhålla betäckningsrapport.

1.8 Beslut om stambokföring och registrering

FNH för en Riksstambok och en Grundstambok (register) för hästar av Nordsvensk Brukshästras och från Norge införda hästar av Dölahestras typ tunghest. Styrelsen beslutar om stamböckerna och registrerings- och stamboksavgiftens storlek. Det administrativa arbetet rörande Grundstambok och Riksstambok delegeras till av styrelsen utsedd registrator och stambokförare samt deras respektive ersättare. Handlingar rörande register och stambokföring är föreningens egendom. Beslutsunderlag och kopia av registerhandlingen arkiveras hos registratorn.

Föreningens beslut om stambokföring och registrering kan överklagas till besvärsnämnden. I skrivelsen ska den klagande ange det beslut som överklagas, den ändring i beslutet som begärs och de omständigheter som åberopas till stöd för begäran om ändring. I beslutet ska anges hur överklagande till besvärsnämnden ska göras. Besvärsnämnden är sista instans inom FNH för prövning om stambokföring. Som besvärsnämnd anlitar FNH den av Svenska Hästavelsförbundet utsedda besvärsnämnden för att härigenom få en opartisk prövning. Besvär gällande registrering och stambokföring görs hos besvärsnämnden. I de fall besvärsnämndens beslut går den klagande emot ska denna erhålla motivering till beslutet samt ska denne när beslutet delges erhålla upplysningar om följande förhållanden:

Överklagande av ett beslut som rör stambokföring ska göras till Jordbruksverket i enlighet med 19 § lagen (SFS 2006:807) om kontroll av husdjur med mera. Överklagande av ett beslut som rör utfärdande av hästpass ska göras till den förvaltningsrätt inom vars domkrets den beslutande avelsorganisationen ligger. Ett överklagande ska ske i enlighet med 2 § (SFS 2017:902) om överklagande av beslut av enskilda organ med offentliga förvaltningsuppgifter.

1.9 Antal led i härstamningen

Härstammningskraven för införande i Grundstambok avd. I är tre generationer vilka kan vidimeras genom Riksstambok för Nordsvensk Brukshäst eller den norska Stambog for Dölahest. Härstammningskraven för införande i Riksstambok är för hingst fyra generationer och för ston tre generationer enligt kraven ovan. Samtliga i dessa tre respektive fyra härstammningsled ingående hingstar samt modern till för stambokföring aktuell hingst ska vara stambokförda i Riksstamboken eller Stambog for Dölahest under eget nummer.

1.10 Överensstämmelse med originalstambok

Den svenska Grundstamboken och Riksstamboken för Nordsvenska Brukshästar är originalstambok för rasen och enda främmande ras godkänd för stamboken är den norska Dölahesten typ tunghest.

1.11 Hållbart nyttjande av rasen - vem bär ansvaret?

Den starkaste gruppen för att bygga framtiden med en livskraftig population av Nordsvensk Brukshäst är hästägarna. I denna grupp finns alla människor som använder Nordsvensk Brukshäst aktivt till arbete, nöje och avel representerade. Det är viktigt att dessa människor är organiserade i en aktiv och framåtsträvande organisation som håller och tar aktioner för att öka den Nordsvenska Brukshästpopulationen. Det är viktigt att betona skillnader och jämförelser mellan långsiktiga aspekter på populationsnivå och kortsiktiga aspekter på gårdsnivå. Aktioner på populationsnivå berör i huvudsak genetiska aspekter som hanteras av avelsorganisationer och andra myndigheter, till exempel avelsmål och planer, aktioner för bevarande och så vidare. Aktioner på gårdsnivå gäller vad individer gör för att bidra till långsiktigt förvaltande av den Nordsvenska Brukshästen.

Alla grupper som är intresserade av Nordsvenska Brukshästar är ansvariga för bevarandet av rasen och därför ska de handla i enlighet med detta. Eftersom flera grupper har olika intressen och åsikter kommer aspekterna av bevarande att skiljas åt. Till exempel hästägaren kan ha en annan åsikt från genetiker, avelsrådgivare, bevarandefolk, ansvariga myndigheter eller rådgivare. De kan alla vara lika viktiga i långsiktigt perspektiv för bevarande och förvaltande av den Nordsvenska Brukshästen. Det är realistiskt att se ansvaret för aktiviteter på gårdsnivå och förvaltande av populationen av organisationer och myndigheter. Beslut som tas av organisationer och myndigheter ska vara väl manifesterade och bekräftade vid alla skeenden och stadier särskilt bland de som praktiskt avlar och hästägarna. Ändå, de olika önskemålen från olika grupper av intressenter måste tas i beaktande i perspektiv av hela populationen.

När det gäller Nordsvensk Brukshäst finns majoriteten av denna viktiga grupp intressenter i avelsorganisationen FNH. FNH spelar därför en viktig roll för framtiden av den Nordsvenska Brukshästen. Då FNH består av en samling distrikt innebär det att de lokala distrikten bär ansvar gentemot medlemmar och lokala aktiviteter. I stadgan kan man läsa: "FNH-distriktens uppgift är att samla Nordsvenska Brukshästuppfödare och övriga intresserade för den Nordsvenska Brukshästen till gemensamt arbete för den Nordsvenska Brukshästens främjande". (utdrag ur stadgan § 7).

"Föreningsstyrelsen åligger att handha föreningens löpande angelägenheter i den mån de ej tillkommer fullmäktige". Dessa åligganden innefattar

- Att ansvara för föreningens ekonomi och handa denna på bästa sätt.
- Att i sitt arbete hålla kontakt med aktuella myndigheter och organisationer.
- Att regelbundet och på lämpligt sätt informera sig om distriktens verksamhet och åsikter samt att hålla distriktet informerad om styrelsens beslut och verksamhet.
- Att i övrigt på bästa sätt verka för främjandet av föreningens syften.

1.12 Bevarande

Traditionellt står brukande och utvecklande emot bevarande. FNH anser dock att utvecklandet och bevarandet kan gå hand i hand om man tar hänsyn till båda behoven i en förvaltningsplan som ser till att båda behoven tillgodoses.

Arbetet med förvaltning av en population som är i riskzonen för försvinnande kan delas i två vägar: den lilla populationens paradigm som berör risken av utrotning på grund av litet antal och den minskande populationens paradigm som berör orsaken till nedgången och hur det problemet löses.

När det gäller att bevara den genetiska variationen i populationen arbetar FNH aktivt med att försöka hålla den effektiva populationsstorleken hög. År 2003 publicerade CBM, Centrum för biologisk mångfald, i sin skriftserie en avelsuppsats om den Nordsvenska Brukshästen. Den visade att inavelsgraden för ston (alla stambokförda ston 1989 – 2000) i genomsnitt var $6,2 \pm 1,8$ %.

Inavelsgraden för avelshingstar var $6,6 \pm 2,0$ %.

Inavelsgraden för 2111 registrerade hästar födda 1989 – 1997 var $6,5 \pm 2,3$ %.

$N_e = (8N)/(V_{km} + V_{kf} + 4)$ var 1990 210 och 140 år 2000.

$N_e = (4N_m N_f)/(N_m + N_f)$ var 1989 470 och år 2000 340.

$N_e F = \frac{1}{2} dF = \frac{(1-F(t-1))}{(2(F_t - F(t-1)))}$ var 58 individer mellan 1989 - 1997.

Den minskande populationens paradigm berör de processer som lett till rasens nedgång av externa faktorer. Den fokuserar på att finna vägar att upptäcka, diagnostisera och stoppa minskningen av

populationen. Forskning syftar till att se varför populationen minskar och vad som kan göras åt det. Internationell erfarenhet av hotade raser har visat att den i särklass viktigaste åtgärden för att bevara en ras är att den fyller en funktion för brukaren/ägaren. Den viktigaste funktionen för att bevara rasen långsiktigt är att den används på ett sätt som gör att rasen efterfrågas. Eftersom den Nordsvenska Brukshästen är en utpräglad körhäst bör den bäst fylla ett behov hos framtida ägaren som just körhäst. Att många Nordsvenska Brukshästägare använder sina hästar till ridning med stor glädje och framgång står på intet sätt i konflikt med detta utan bidrar till att fler hästägare finner behov och glädje av att äga en Nordsvensk Brukshäst.

För att medverka till att den Nordsvenska Brukshästen används på det sätt den är ämnad för samt att öka efterfrågan och tillgång på körda hästar har FNH vidtagit vissa åtgärder. Man har bland annat infört frivilligt körprov för treåriga ston, hingstar och valacker samt infört ett test för fyraåriga hästar som kan mynna ut i ett körbarhetsintyg för hästen enligt nedan.

Ett mål för detta är att alla Nordsvenska Brukshästar som når vuxen ålder genomför prov för KBI. Efter detta kan kravet för ett godkänt prov höjas och ett nytt mål sättas att häften klarar ett godkänt KBI.

För att uppnå målet krävs stimulans dels i form av såväl det redan befintliga intyget och dels ett ekonomiskt bidrag i form av körpremie.

1.13 Frivilligt körprov för treåriga ston, hingstar och valacker (FKP)

Treåriga ston, hingstar och valacker av Nordsvensk Brukshästras kan tilldelas en körpremie som tillfaller ägaren efter att ha avlagt frivilligt körprov inför av FNH:s styrelse särskilt utsedda domare (samma domare som vid körbarhetsintyg). Ägaren ska vara medlem i FNH. För att få avlägga prov ska hästen vara införd i Grundstambok avd. I och anmäld till den lokala fälthuvudmannen i länet för exteriörbedömning vid sommarpremiering eller i hingstarnas fall anmälda till avelsvärdering.

Provet ska avläggas vid sommarpremiering eller vid avelsvärdering (hingstar) till vilken hästen ska vara anmäld för exteriörbedömning samt frivilligt körprov för treåringar. Syftet är att premiera och uppmuntra till körda hästar.

År	Antal prov	Antal godkända prov
2015	53	53
2016	61	61
2017	52	52
2018	66	66
2019	62	62
2020	54	50
2021	65	63
2022	52	51
2023	54	53
2024	70	70

1.14 KörBarhetsIntyg (KBI)

Fyraåriga ston, hingstar och valacker av Nordsvensk Brukshästras tilldelas körbarhetsintyg efter godkänt körprov inför av FNH:s styrelse särskild utsedd domare. För att få avlägga prov för körbarhetsintyg ska hästen vara registrerad i Grundstambok avd. I och anmäld till sommarpremiering (ston och valacker) eller avelsvärdering (hingstar) för exteriörbedömning och körprov. FNH utfärdar och tillsänder hästägaren körbarhetsintyg. Premie kan tilldelas ägaren efter godkänt prov om denne är medlem i FNH.

Syftet med körbarhetsintyget är att stimulera till ökad körkunskap och utbildning av körhästar.

År	Antal prov	Antal godkända prov
2015	54	50
2016	61	61
2017	56	53
2018	44	44

2019	51	51
2020	50	33
2021	63	60
2022	52	49
2023	48	47
2024	45	41

1.15 Avelsarbetets genomförande

FNH arbetar för

- Att enskilda djur ska vara identifierbara enligt (EU) 2021/963 om identitet av hästdjur.
- Att god tillgång på antal hingstar ska finnas med en bibehållen genetisk variation.
- Att alla hingstar måste vara friförklarade från hovbroskförbening för att kunna godkännas enligt rasvisa bestämmelser.
- Att sommarpremieringar ska finnas tillgängliga.
- Stimulering av insatser som genererar körda hästar, idag avsätts medel som stimulans för godkänt avlagda treårsprov samt prov för KBI.
- Att stoägare uppmanas betäcka sina ston. För att ytterligare sporra till avelsverksamhet har projektmedel sökt från Jordbruksverket och beviljats från 2007. Dessa har utbetalats för de föl som fötts som ett resultat av 2007 års betäckningar och framåt.
- FNH har en granskningsgrupp som i samarbete med distrikten aktivt letar hästar extra värdefulla för populationen och uppmanar ägarna att använda stona i avel och att avelsvärdera hingstarna.
- Att hingstar som godkänns enligt rasvisa bestämmelser uppvisar goda resultat gällande hälsa, exteriör och bruksegenskaper.
- FNH bidrar till att röntgen avseende hovbroskförbening sponsras för de unghingstar som visas vid avelsvärdering.
- Rådgivande unghingstbedömningar i samarbete med Avelsföreningen Svenska Ardennerhästen och Svenska Russavelsföreningen arrangeras sedan hösten 2010 i syfte att få fler unghingstar bedömda och hanterade för att sedan kunna visas vid avelsvärdering och eventuellt godkända för avel och på så sätt bidra till en bibehållen genetisk variation. Få fler intresserade att hålla hingst och på så sätt sprida blodslinjer
- Hingsthållarträffar för nya och mer erfarna hingstägare/hingsthållare hålls regelbundet. Även de som inte ännu är hingstägare/hingsthållare hälsas välkomna till dessa träffar.

Distrikten

- Stoägare uppmanas betäcka sin ston.
- Anmälan till premieringar ska uppmuntras.
- Stimulering av insatser som genererar körda hästar.
- Utbildningar erbjuds till exempel fölhanteringskurser, kör- och inkörningskurser, stamboksläsning med mera.
- I distrikten hålls på våren hingstvisningar där stoägare och andra intresserade får möjlighet att stifta bekantskap med de hingstar som verkar i distrikten.

Enskilde hästägaren

- Betäckning, föra sto till hingst.
- Visa sina unghästar på sommarpremiering.
- Stambokföra sin ston.
- Utbildning av avkomma till en nivå så att den blir attraktiv på marknaden.
- Nära släktskapsavel bör undvikas.

Jordbruksverket

- Stöd för betäckning av ston
- Stöd för unghingstutbildning
- Spermasamling

1.16 Revidering

Avelsprogrammet ska vara ett levande och lättillgängligt dokument. Den ska kunna användas av såväl den enskilde som i gruppdiskussioner och utbildningar till exempel vid avelskonferenser.

Revidering/uppdatering ska göras med fem års intervall om inte behov uppstått dessförinnan.

2 REGISTRERING, INFÖRANDE I GRUNDSTAMBOK OCH RIKSSTAMBOK

2.1 Ansvarig registrator

Styrelsen utser ansvarig registrator och ersättare för denne. Föreningen har avtal med biträdande registrator som träder in i ordinarie registrators tjänst om ordinarie registrator är förhindrad att tjänstgöra. Ordinarie registrator håller fortlöpande kontakt med ersättaren.

2.2 Krav för införande i Grundstambok

För att en Nordsvensk Brukshäst ska införas i Grundstambok krävs att djurhållaren skriftligen ansöker om detta. Stoägare/djurhållare ska lämna uppgifter om resultaten av genomförda betäckningar till hingstägaren och till avelsorganisationen. En hingstägare är skyldig att rapportera genomförda betäckningar till avelsorganisationen. Hingstägare ska behålla en kopia av rapporten i minst 20 år. Betäckningsrapporten, vilken ska vara korrekt ifylld och underskriven av både hingst- och stohållare, insänds i original till registratorn. Konturdiagram med signalementsbeskrivning, tagelprov samt chipmärkningsrapport ifylld av Svenska Hästavelserbundet godkänd id-kontrollant, ska bifogas ansökan. Om en ansökan inte är komplett skickas två påminnelser för att vid behov senare följas av ett besked om att beslutet fattas med hjälp av befintliga handlingar. Om komplettering fortfarande inte inkommer behandlas ansökan med befintliga handlingar som underlag vilket normalt sett resulterar i avslag, som gör att handlingarna returneras till avsändaren. Avslag på registreringen samt övriga ärenden som faller utanför den rutinmässiga beslutsgången avgörs av FNH:s styrelse. Fastställd registreringsavgift ska erläggas.

Namnbyte av Nordsvenska Brukshästar, utom nygodkända hingstar som berörs av den så kallade 50-årsregeln, är inte möjligt. Styrelsen för FNH har beslutande- och vetorätt.

Sedan 1 januari 2013 får det namn hästen ges i Grundstambok innehålla högst 12 tecken.

Handlingar rörande register och stambokföring är FNH:s egendom.

2.3 Grundstambok avd. I (register)

I denna del införs häst

- Där far, morfar och mormorsfar är införd i Riksstambok och vars hingstägare löst betäckningslicens för aktuellt år och modern är införd i Riksstambok och eller Grundstambok avd. I.
Eller
Om modern inte är införd i Grundstambok avd. I utan i Grundstambok avd. II, kan avkomman föras in i Grundstambok avd. I om hästens far, morfar och mormorsfar är införda i Riksstambok. För importerade hingstar och ston vilka är av Dölahestras som i sina närmaste fyra respektive tre generationer har häst med travhärstamning (T-nummer), kan efter en utökad härstamningskontroll med godkänt resultat grundstambokföras i Grundstambok avd. I.
Nordsvensk Brukshäst införd i Grundstambok avd. I tilldelas UELN/grundstambokföringsnummer i den ordning som komplett ansökan inkommer. Raskoden är 22, nummerserien är för ston 0001 - 4999 respektive 5001 - 8999 för hingstar/valacker med en nummerserie per fölgång.

2.4 Grundstambok avd. II (B-register)

I denna del införs häst

- Renrasig Nordsvensk Brukshäst som inte uppfyller kraven för att föras in i Grundstambok avd. I, till exempel
- Fallen efter föräldrar vilka är införda i Grundstambok där fadern innehaft betäckningsbevis eller betäckningsintyg för aktuellt år.
- Nordsvenska Brukshästar vilka uppfyller härstamningskraven men har en icke godkänd färg införs i Grundstambok avd. II.
- Hästar som genom DNA-test bevisligen har Nordsvensk Brukshäst som såväl far som mor kan införas i Grundstambok avd. II.
- För importerade hingstar och ston vilka är av Dölahestras som i sina närmaste fyra respektive tre generationer har häst med travhärstamning (T-nummer), kan efter en utökad härstamningskontroll med icke godkänt resultat grundstambokföras i Grundstambok avd. II.

Hästar införda i Grundstambok avd. II tilldelas ett UELN/grundstambokföringsnummer. Raskoden är 22, nummerserien är 9001 - 9499 för ston och 9501 - 9999 för hingstar/valacker.

2.5 Tilläggsregistrering

Nordsvensk Brukshäst som införs i Sverige och som ska stanna i landet mer än 90 dagar och häst som stadigvarande finns i landet men som Grundstambokförts och fått hästpass utfärdat i annan medlemsstat kan tilläggsregistreras hos FNH enligt 27.2 i Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/963 av den 10 juni 2021 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2019/6 vad gäller identifiering och registrering av hästdjur och om fastställande av förlagor till identitetshandlingar för dessa djur.

2.6 Kontroll av registrering/Grundstambokföring

Registratören kontrollerar uppgifternas riktighet genom den av hingstägaren förda språngrullan och härstammingsuppgifter för hästens föräldrar i för rasen godkänd stambok. Vid oklarheter kan registratören kräva DNA-analys eller andra kompletteringar.

Beslutsunderlag och kopia av registreringshandlingen arkiveras hos registratören.

2.7 Krav för införande i Riksstambok

Nordsvensk Brukshäst ska för införande i Riksstambok vara införd i Grundstambok avd. I och avelsvärderad samt uppfylla fastställda rasvisa kvalitetskrav. För hingst krävs att såväl far som mor är införd i Riksstambok. Hingstar som används i avel ska genom DNA-analys eller motsvarande kontroll gentemot fadern, ha verifierad härstamning.

För sto krävs att far, morfar och mormorsfar är införda i Riksstambok.

För importerade hingstar och ston vilka är av Dölahestras, som i sina närmaste fyra respektive tre generationer har häst med travhärstamning (T-nummer) kan inte utan godkänd utökad härstammingskontroll premieras och intas i Riksstambok för Nordsvenska Brukshästar.

Avkomma till sto, som betäckts av Dölahingst, varom ovan talats, kan inte utan utökad godkänd härstammingskontroll premieras och intas i Riksstambok för Nordsvensk Brukshästar.

Nygodkänd hingst som innehar samma namn som tidigare godkänd hingst innehaft inom en period av 50 år ska namnjusteras. Styrelsen för FNH har beslutande- och vetorätt.

2.8 Riksstambokens indelning

Riksstamboken indelas i en hingst- och en stoavdelning.

2.9 Avelsvärderingens nyttjande i samband med stambokföringen

De uppnådda resultaten och för sto, uppgifter om lämnad avkomma, redovisas i Riksstamboken under den aktuella hästen.

3 - 4   REGLEMENTEN

3   FNH:s REGLEMENTE FÖR NORDSVENSKA BRUKSHINGSTARI AVEL

3.1   Allmänt

FNH utfärdar Reglemente rörande avelsvärdering i Sverige för hingstar av Nordsvensk Brukshästras.

3.2   Krav för hingst som används i avel

För att hingst ska få lösa betäckningslicens, vilket är ett krav för att avkomman ska kunna införas i Grundstambok avd. I krävs:

- Att hingsten uppfyller kraven i FNH:s reglemente för Nordsvenska Brukshingstar i avel.
- Att hingsten visats vid avelsvärdering och där har godkänts enligt rasvisa krav.
- Att hingsten är blodtypad/DNA-testad mot far för styrkande av uppgiven härstamning.
- Att tidigare års betäckningsrapporter och fölredovisningar (språngrulla) redovisats.
- Att hingst inte nedärver defekt (vissa undantag förekommer, se (SJVFS 2019:31).
- Att hingst är friröntgad avseende hovbroskförbening, avläsning ska göras av SLU.
- Att hingstägaren löser/köper betäckningsrapport hos Svenska Hästavelsförbundet.

Hingst vilken inte uppfyllt rasvisa krav på avelsvärdering och därmed inte godkänts eller inte visats på avelsvärdering kan inte lösa betäckningslicens men väl betäckningsbevis – visad men inte godkänd på avelsvärdering eller betäckningsintyg – inte visad på avelsvärdering och då kan avkomman införas i Grundstambok avd. II. Hingstens betäckningsstatus vid betäckningstillfället är avgörande för vilket alternativ som ska tillämpas. Har inte något av dessa alternativ lösts vid exempelvis en oplanerad betäckning ska dessa lösas så snart betäckning är känd. Språngrulla och betäckningsrapport ska föras och inrapporteras.

Licens söks för det land, Sverige, Norge eller Danmark, där hingsten är stationerad. Vid förflyttning till annat land under pågående betäckningssäsong ansöks om ny licens för det aktuella landet, detta utan ny kostnad.

Giltighetstid för inbetalad licensavgift är likställt med kalenderår.

FNH:s styrelse kan efter riskbedömning fatta beslut om att hingstar från eller i ett visst geografiskt område ska testas för smittsam sjukdom, till exempel CEM, för att få lösa licens.

FNH:s styrelse äger rätt att utfärda straffavgifter för hingstägare/hingsthållande som inte följer krav för Nordsvensk Brukshingst som används i avel.

3.3   Syftet med avelsvärdering av hingstar

Avelsvärdering av hingstar syftar till att främja kvalitet, bevarande och utveckling i Nordsvensk Brukshästavel. Den genomförs med hjälp av individprovning, fruktsamhetskontroll, avkommeprövning och härstamningskontroll.

Avelsvärdering ger möjlighet till urval av hingstar i relation till uppsatta avelsmål. Resultat från avelsvärdering skapar dessutom underlag för planering, rådgivning och forskning inom hela hästsektorn.

3.4   Krav för avelsvärdering

En hingst, tre år och äldre, införd i Grundstambok avd. I och med raskod 22, kan värderas enligt dessa regler. Hingsten ska vara anmäld till avelsvärdering enligt arrangörens anvisningar.

Visning av Nordsvensk Brukshingst på avelsvärdering kan endast ske vid ett tillfälle per säsong.

Avelsvärdering av nordsvenska brukshingstar kan endast ske inom Sveriges landsgränser i enlighet med avtal med Svenska Hästavelsförbundet.

INDIVIDPRÖVNING

3.5   Identitet

Vid individbedömningen ska hingstens identitet kontrolleras mot åberopad identitetshandling/pass. Om tveksamhet föreligger om en hingsts identitet ska nämnden föranstalta om DNA-undersökning eller annan metod även om sådan tidigare utförts.

3.6 Härstanningsbedömning

Härstanningsbedömning ska utföras på basis av all tillgänglig officiell information om föräldrars och närbesläktade hästars egna meriter samt deras avkommeprövningsresultat.

3.7 Exteriör

Vid varje individprovningstillfälle bedöms hingsten exteriört. För hingst som är under provning görs förnyad bedömning vid varje tillfälle. Hingsten ska vid individprovning vid tre års ålder mätas avseende mankhöjd – mätt vid mankens högsta punkt och vid fyra år eller äldre avseende mankhöjd – mätt vid mankens högsta höjd, bröstomfång – mätt med måttband direkt bakom manken, framknäts omfång – mätt med måttband på största omkretsen och framskenans bredd – mätt med klavmätt från sidan omedelbart under framknät. Mätning ska ske av samtliga hingstar som visas för individbedömning.

Hingstens konstitution och rörelser ska bedömas och beskrivas utifrån den för Nordsvensk Brukshästs fastställda rasbeskrivningen.

Exteriör bedöms enligt följande:

- Typ
- Huvud, hals och bål
- Extremiteter
- Skritt
- Trav

Poäng tilldelas i skalan 1 – 10 på varje punkt.

3.8 Prestationer

En hingsts sammanvägda prestationer bedöms utifrån resultat från bruksprov eller officiella tävlingar eller en kombination härav, varvid hänsyn kan tas till ålder. Endast resultat från officiella tävlingar och prov får ingå i bedömningen. Tävlingar och prov arrangerade och sanktionerade av föreningar anslutna till SH och JUF är officiella.

Bruksprov ska omfatta något eller några av följande moment:

- Körprov
- Dragprov
- Bedömning av temperament

Bruksprovsdomare utför bedömning av hingstarnas bruksprov. Bruksprovsdomare utses årsvis av FNH:s styrelse. Då ingen bruksprovsdomare är utsedd bedöms bruksprovet av avelsvärderingsnämnden eller delar av denna.

Hingst ska genomgå bruksprov enligt grundkrav för att vara avelsvärderad, se nedan.

3.9 Bruksprov i form av körprov

Utförs på ett inhägnat område. Vid körprov ska hingst vara selad med väl tillpassad sele. Hjälptryglar får inte användas. Hingsten ska vara betslad med tränsbett eller stångbett.

Hingst fyra år och äldre ska genomföra bruksprov/körprov för att tilldelas kvalitetsklass.

Hingst kan genomföra bruksprov/körprov tidigast vid tre års ålder.

Övriga ska avlägga bruksprov vid Riksstambokföringstillfället. Bedömningarna poängsätts enligt 10-gradig skala. Avkommeprövad hingst kan undantas från körprovskravet.

Följande moment ska bedömas:

- a. Anspänning och frånsänning (en medhjälpare ska användas).
- b. Igångsättning samt dragteknik och dragvilja vid körning.

c. Halter.

d. Ryggning (baksele rekommenderas).

e. Temperament, samarbetsvilja och lydnad.

Provet ska utföras på en 300 – 500 meter lång bana. Fyrhjulig vagn ska användas lastad med ett ordinärt lass på cirka 900 kilo, dock ska lasset anpassas efter underlag och terräng. Hingsten ska köras efter domarens anvisningar. Den ska göra halt och förbli stillastående i harmoni och efter domarens anvisningar rygga minst tre steg. Försök till anspänning får inte pågå mer än fem minuter, om detta misslyckas kan nytt försök ske senare samma dag.

Domaren värdesätter respektive bedömningsmoment a – e med poäng mellan 1 – 10. Totala poängen läggs ihop och divideras med fem. Erhållen genomsnittspoäng ska för godkännande bli lägst fem delpoäng, under fem godkänns endast i ryggningsmomentet (0 – 4).

Fyraårig hingst avlägger bruksprovet i form av prov för KörBarhetsIntyg.

Godkänt resultat påverkar tilldelningen av avelsvärdeklass.

3.10 Hälsotillstånd

Bedömning av hälsotillståndet ska omfatta:

- Allmän sundhet
- Hållbarhet i förhållande till ålder och användningsområde
- Frihet från ärftliga defekter

Alla hingstar ska kontrolleras och bedömas avseende defekter som anges i (SJVFS 2019:31) om djurskydds krav vid avelsarbete. För att Nordsvensk Brukshingst ska kunna godkännas ska denne vara friröntgad avseende hovbroskförbening. Sker omröntgning senare i livet ska även den/dessa vara utan anmärkning för fortsatt godkännande.

Ett protokoll för genomförd kontroll och bedömning ska nedtecknas och finnas för varje hingst. Hälsobedömning ska ske varje gång en hingst individbedöms.

Om en ledamot i avelsvärderingsnämnden kräver det ska ytterligare undersökning avseende hälsotillståndet genomföras innan avelsvärderingsnämnden avger sitt ställningstagande.

3.11 Dopingregler

Hingstar som deltar i avelsvärdering får inte utsättas för doping eller andra otillbörliga åtgärder som påverkar hingstens prestationsförmåga eller temperament. Hingstägare är skyldig att meddela eventuell behandling eller medicinering inför avelsvärderingen.

Veterinär ledamot i avelsvärderingsnämnden kan utan föranmälan föranstalta om provtagning för dopinganalys.

3.12 Uppförande hos veterinär

Hingstar som deltar på avelsvärdering ska poängsättas och verbalt omdöme ska avges avseende uppförande vid veterinärbesiktning. Poängen ska inte medräknas i den totala sammanställningen för hingsten. Poängskalan ska vara 1 – 10 där 10 är högsta poäng.

3.13 Avkommeprövning

Då underlag föreligger för att göra en avkommeprövning med tillfredställande tillförlitlighet, är avelsvärderingsnämnden skyldig att verkställa en sådan.

I normalfallet ska resultat från ett minimiantal av 15 avkommor av lägst tre års ålder ligga till grund för beräkning av avelsvärdet för en hingst.

Avkommeprövning ska genomföras på grundval av avkommornas officiella resultat från något eller några av följande moment:

- Premieringar
- Bruksprov
- Officiella tävlingar
- Dragprov för brukshästar

- Utställningar

För att resultat från dessa provningsmoment ska kunna tillgodoräknas ska dessa vara avelsvärdegrundande.

Uppgifter om avkommor som exporteras ska så långt som möjligt ingå i bedömningsunderlaget. Detsamma gäller uppgifter om avkommor i utlandet, till importerade hingstar eller hingstar vars sperma importerats, vars resultat dokumenterats av en utländsk avelsorganisation eller stambokförande förening. För att en bedömning ska tillgodoräknas hingsten ska provningstillfället vara godkänt av FNH:s styrelse.

I avkommeprövningen ska ingå en kontroll och bedömning av om avkommorna är bärare av sådana defekter som anges i (SJVFS 2019:31) om djurskydd vid avelsarbete.

3.14 Metoder för fastställande av avelsvärdeklass

En avelsvärdeklass fastställs normalt första gången när hingsten genomgått individprovning. Då underlag föreligger för att göra en avkommeprövning med tillfredställande tillförlitlighet beräknas en ny avelsvärdeklass. Detta justeras efter hand som antalet avkommor med bedömningsbara resultat ökar.

Ju större och säkrare avkommeunderlag som finns tillgängligt desto mindre hänsyn ska tas till härstammings- och individprovning.

Fastställande av avelsvärdeklass grundar sig på andel avkommor bedömda i viss kvalitetsklass eller enkla medeltal. Därvid ska hänsyn tas till antal födda föl eller betäckta ston. Ny bedömning sker kontinuerligt.

A Tilldelas hingst som uppfyller kraven för kvalitetsklass B och har lämnat 20 bedömda avkommor införda i Grundstambok avd. I. Frekvensen av avkommor bedömda i klass I och frekvensen diplomston ska relateras till medeltalet för rasen och med säkerhet vara högre. Antalet godkända söner och kvaliteten på dessa ska också vägas in.

Kvalitetsklass A kan utdelas postumt senast fem år efter hingstens död.

ELIT Tilldelas hingst som uppfyller kraven för kvalitetsklass B och har lämnat 30 bedömda avkommor införda i Grundstambok avd. I. Frekvensen av avkommor bedömda i klass I och frekvensen diplomston ska relateras till medeltalet för rasen och med säkerhet vara väsentligt högre. Antalet godkända söner och kvalitet på dessa ska också vägas in.

Kvalitetsklass ELIT kan utdelas postumt senast fem år efter hingstens död.

Hingstar som avelsvärderas tilldelas en avelsvärdeklass på grundval av individ och/eller avkommeprövning. Avelsvärdeklassen kan tidsbegränsas samt höjas.

3.15 Avelsvärderingsnämndens beslut

Avelsvärderingsnämnden kan lämna ett muntligt besked om resultatet av individprovningen eller avkommeprövningen när sista provningsmomentet är slutfört.

Ett muntligt lämnat besked eller handling som lämnas vid provningstillfället är endast att anse som preliminärt.

Ett skriftligt beslut med resultat från individprovningen och/eller avkommeprövningen samt avelsvärderingsbevis i original tillsänds berörd hingstägare snarast efter nämndens beslut. Beslutet ska innehålla en motivering, datum för beslutet samt besked om hur överklagande till Svenska Hästavelsförbundets besvärsnämnd kan ske. Ovan gäller även när nytt beslut om avelsvärdering har fattats.

3.16 Avelsvärderingsbevis

Avelsvärderingsbevis utfärdas av avelsvärderingsnämnden och tilldelas hingsten när denne genomgått fullständig individprovning eller avkommeprövning. För hingst som inte genomfört alla moment utfärdas ett protokoll vid påbörjad avelsvärdering. Avelsvärderingsbeviset ska grunda sig på senaste meddelade beslut om avelsvärdering och ska innehålla följande uppgifter om hingsten:

- Identitetsnummer
- Namn
- Ras
- Härstamning
- Signalement
- Uppfödare
- Nuvarande ägare
- Resultat av exteriörbedömning
- Mått
- Prestationer
- Hälsotillstånd
- Nedärvning av defekter i förekommande fall
- Resultat från avkommeprövning i förekommande fall
- Sammanfattande avelsvärdeklass

Beviset ska även innehålla uppgifter om utfärdare och plats och datum för beslut. Kopior av avelsvärderingsbeviset ska arkiveras på FNH:s kansli.

AVELSVÄRDERINGSNÄMND

3.17 Sammansättning

Avelsvärdering av hingstar utförs av en nämnd som utses av FNH:s styrelse. Avelsvärderingsnämnden består av minst tre ledamöter varav en veterinär. Därutöver utses minst två ersättare. Dessutom bör ingå en till två rasledamöter.

3.18 Arbetsuppgifter

Avelsvärderingsnämnden beräknar och beslutar om kvalitetsklass med hänsyn till härstamning, exteriör, hälsotillstånd och eventuella bruksmeriter. Nämnden äger rätt att ta särskild hänsyn till härstamning eller för rasen särskilt värdefull egenskap vid individprövning. Varje sådant beslut ska i förekommande fall ske i samråd med FNH:s styrelse. Beslut rörande enskilda hingstars bedömningsresultat uppförs på avelsvärderingsbevis eller exteriörbedömningsprotokoll. Nämnden kan ansöka hos FNH om dispens från gällande bestämmelser då nämnden finner detta särskilt motiverat.

Det åligger avelsvärderingsnämnden att årligen gå igenom hela hingstbeståndet med avseende på fertilitet, avkommeprövningsresultat och andra omständigheter som rör hingstars avelsvärderingsstatus.

Avelsvärderingsnämnden kan i fråga rörande defekt remittera frågan till SH:s veterinärmedicinska råd eller genetiska rådet och vid behov besluta om avkommeundersökning för ställningstagande.

Avelsvärderingsnämnden kan härutöver vara remissinstans i olika ärenden. Det åligger nämnden att noga följa utvecklingen av den Nordsvenska Brukshästen, dess användning och resultat. Minst en gång årligen bör avelsvärderingsnämnden sammanträda med avelsorganisationen för genomgång av aktuella frågor.

AVELSVÄRDERINGSTILLFÄLLEN

3.19 Ordinarie avelsvärdering

FNH anordnar minst årligen avelsvärdering av alla därtill berättigade hingstar. Till ordinarie avelsvärdering kan i tillämpliga fall även hänföras bruksprov.

Till avelsvärdering kan tidigare avelsvärderade hingstar kallas för prövning.

3.20 Besiktning för sundhetskontroll i samband med sommarpremiering

Hingstar ska för fortsatt licensberättigande enligt rasvisa bestämmelser visas vartannat år på sommarpremiering eller på ordinarie avelsvärdering för hingster eller på Riksutställning för kontroll av allmän sundhet och hudkvalitet.

Denna besiktning utförs av ordinarie premieringsförrättare på sommarpremiering alternativt Riksutställning. Beslut tas om förnyat tillstånd under ett eller två år.

Vid eventuella anmärkningar ska hingsten visas för förnyat tillstånd vid nästkommande ordinarie avelsvärdering för hingstar. Samma gäller för hingst som omfattas av denna bestämmelse men som uteblir från sommarpremiering.

3.21 Särskilt om fruktsamhetskontroll

Enligt moment "Språngrullahantering" i detta Reglemente ska hingstägare senast 30 september varje år för varje hingst redovisa vilka ston som betäckts under året samt resultat av betäckningarna året innan. Sammanställda resultat ska granskas av FNH samt ordförande och veterinärledamot i aktuell avelsvärderingsnämnd. I enlighet med defektlistan föranleder lägre fölningsprocent än 40 särskild kontroll av språngrulla och beslut om spermaundersökning eller eventuell annan undersökning. Även hingstar med årligen upprepad fölningsprocent under 50 kan föranleda beslut om särskild undersökning eller utredning. Erhållna undersökningsresultat redovisas för avelsvärderingsnämnden i sin helhet, vilken har att fatta beslut om ytterligare åtgärder i form av vidare undersökningar, begränsningar i användningen eller tagande ur avel.

3.22 Redovisning av resultat

FNH ska för officiell publicering av hingstars kvalitetsklasser årligen tillkännage samtliga för avel godkända hingstar med resultat både vad avser enskilda hingstars avkommeresultat och övergripande rasstatistik.

3.23 Dispens från gällande regler

Avelsvärderingsnämnden eller hingstägare kan ansöka om dispens från gällande krav om särskilda skäl föreligger. Över sådan dispensansökan ska alltid avelsvärderingsnämndens och i förekommande fall bruksprovsnämndens ordförande beredas tillfälle att yttra sig. Beslut om dispens fattas av FNH:s styrelse.

3.24 Överklagan av avelsvärderingsresultat

Ett beslut får överklagas av den som beslutet angår om det har gått personen emot och beslutet kan överklagas.

Ett beslut överklagas skriftligt. I skrivelsen ska klaganden ange vilket beslut som överklagas, den ändring i beslutet som begärs och de omständigheter som åberopas till stöd för begäran om ändring. Skrivelsen ska vara FNH tillhanda inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. Inom FNH remitteras överklagan för yttrande till den avelsvärderingsnämnd som bedömt hingsten samt vid behov även yttrande från veterinärmedicinskt och/eller genetiskt råd.

SH:s besvärnsnämnds beslut ska grunda sig på vad handlingarna innehåller och vad i övrigt framkommit i ärendet. SH:s besvärnsnämnd är FNH:s sista beslutande instans i överklagningsärenden. Eventuellt beslut om ombedömning verkställs efter anvisningar från FNH:s kansli. Klaganden eller annan berörd ska underrättas om innehållet i nämndens beslut och om hur detta kan överklagas.

Besvärnsnämndens handlingar ska omfatta själva överklagan samt till FNH inkomna remissyttranden.

3.25 Ansvar för lämnade uppgifter

FNH ansvarar inte för att uppgifterna i skriftliga handlingar som har lämnats in till FNH är riktiga, fullständiga och stämmer överens med verkligheten. Inte heller för sådana uppgifter i den mån de tagits in i register.

3.26 Underrättelse om beslut

En sökande, klagande eller annan part ska underrättas om innehållet i det beslut varigenom besvärnsnämnden avgör ärendet. Parten behöver dock inte underrättas om det är uppenbart obehövt. Om beslutet går parten emot och kan överklagas ska parten underrättas om hur överklagan kan ske.

3.27 Jäv

Se punkt 2.3 i Plan- och Riktlinjer.

3.28 Hingstägares skyldigheter och rättigheter

Hingstägare har rätt att på de grunder som anges i momentet "Överklagan av avelsvärderingsresultat" överklaga beslut eller enligt momentet "Dispens från gällande regler" söka dispens. Hingstägare kan

däremot inte ställa ekonomiska anspråk på FNH föranledda av resultat i avelsvärderingen eller eventuella felaktigheter i densamma.

Det är varje hingstägares skyldighet att känna till och följa de föreskrifter och regler som utfärdats av Jordbruksverket och avelsorganisation som reglerar avelsvärdering av hingstar om vederbörande hingstägare önskar delta i avelsvärdering anordnad eller sanktionerad av FNH.

Det är hingstägarens skyldighet att i samband med anmälan av hingst för avelsvärdering lämna så fullständiga och riktiga uppgifter som möjligt, inklusive eventuella meriter och inte utelämna någon information som kan påverka bedömningen av aktuell hingst såsom dolda fel, pågående medicinering, utförd operation eller behandling. Hingstägare har att följa FNH:s reglemente och i tillämpliga delar Jordbruksverkets föreskrift (SJVFS 2019:31) om djurskydds krav vid avelsarbete, om hingst har defekt eller nedärver defekt under tid då hingst verkar i avel. I samband med hästagarförsäkringen ska hingstägare intyga att otillbörlig medicinering eller behandling inte skett. Det är varje hingstägares skyldighet att till respektive stambok- och registerförande förening rapportera eventuella förändringar i ägarskap eller ort för utstationering av hingst under betäckningssäsong. En hingstägare ska så snart stoägaren rapporterat till hingstägaren/hingsthållaren att fölning skett, till stoägaren översända betäckningsrapporten i undertecknat skick.

Hingstägare är skyldig att köpa och använda betäckningsrapportblock från Svenska Hästavelsförbundet.

Innehavare av hingst som inte följer bestämmelser i detta reglemente eller inte erlägger de avgifter som FNH:s styrelse beslutat om kan vägras en rättighet som följer av detta reglemente eller drabbas av återkallelse av sådan rättighet för viss tid eller tills vidare (uteslutning). Beslut om uteslutning fattas av FNH:s styrelse efter det att berörd hingstägare underrättats av FNH om förhållandet och givits möjlighet att förklara omständigheter och fullgöra sina skyldigheter.

Resultaten för avkommorna till de hingstar som inte uppfyller reglerna i punkt 3.2 är inte avelsvärdegrundande.

Alla hingstar ska visas i huvudlag med bett och kindkedja av tillräcklig styrka och av person över 16 år.

FNH:s styrelse äger rätt att utfärda straffavgifter för hingstägare/hingsthållare som inte följer hingstägaren/hingsthållare skyldigheter och rättigheter.

3.29 Defektlista

Fynd vid veterinärbesiktning av hingst vid avelsvärdering och hur dessa bör påverka avelsvärderingsresultatet

Beteckningar:

Kass för avel	= kasserad för avel
Kass	= medför kassation som ett rasvist krav
1	= fel av betydelse men som kan vägas upp av andra förtjänster, rapporteras
2	= saknar veterinärmedicinsk betydelse
Rapp	= ska meddelas i kritiken och antecknas på avelsvärderingsbeviset.
	(Fel som medför kassation samt fel av betydelse ska alltid rapporteras)

Fynd	Beteckning
Glosöga	2, rapp.
Bettfel (över-, underbett)	Kass för avel. Dock acceptera minde över - underbett, d.v.s. då framtändernas tuggytor möts till en del. Flera undersökningstillfällen erfordras vid gränsfall.
Fång	1
Stora exteriöra avvikelser	Kass.

i benaxlarna

Överben	2. Vid överben på skenben – griffelben och inte lednära.
Uppdrivna kotor utan några ledförändringar	2.
Ledgallor	Vid behov utredning med bl.a. röntgen av aktuell led.
Osteochondros	Kass för avel.
Strålbenshälta	Kass för avel.
Spatt	Kass för avel, rapp. För äldre hingstar med tävlingsprestationer men med röntgen diagnostisera spatt – rapp.
Ringkota	Kass – verifierad med röntgen.
Patellaupphakning	Kass för avel.
Patellaluxation	Kass för avel.
Cervical vertebral malformation (CVM)	Kass för avel.
Subluxation i kronled	2
Tuppspatt	Kass.
Påtagligt vida platta hovar	Kass.
Påtagligt små trånga hovar	Kass.
Hovbroskförbening	Kass för avel.
Bockhov	Kass vid nygodkännande. 1 vid förlängt tillstånd.
Påtagligt dålig hornkvalitet	Kass.
Man- och svansskorv med kroniskt förlopp	Kass för avel.
Allergiska eksem/ sommareksem	Kass för avel.
Mugg	Kass, (vid måttlig – kraftig utbredning)
Rasp	Kass, (vid måttlig – kraftig utbredning)
Klapphingst/kryptorchism	Kass.
Testiklar med avvikande storlek	Vid kraftigt avvikande storlek (>50%) – kass för avel. Mer än 25 %, spermaprov – rapp.
Testikel med lägesfel i pungen	Rapp.
Båda testiklarna med lägesfel	Kass – om testiklarna inte går att lägesrätta och förblir i rätt läge.
Testiklar med kraftiga konsistensavvikelser	Kass.
Testiklar med traumatiska skador/inflammation	Rapp, spermaprov.
Pungbräck	Kass för avel.
Pungbräck, traumatisk	Rapp – utredning och rapportering, uppföljning av operationsberättelse (ruptur av tunica vaginalis).
Navelbräck	Kass för avel.

Luftsnaappning	1.
Kvickdrag	Kass för avel.
Struppipning	Kass för avel. Biljud vid bruksprov ska utredas på klinik.
Krubbitning	1.
Vävning	1.
Lynnesfel	Kass

Olika veterinärmedicinska fynd av betydelse för djurskyddet – utredning och eventuell kassation.

Hingst som är anlagsbärare av genetisk defekt till exempel cerebellär hypoplasi (slinger), HYPP, OLWS, SCID, PSSM, GBED, HERDA, JEB så kallade ”krumma ben” – kasseras för avel.

Förekommer defekt av betydelse, rapporterad efter ordinarie avelsvärdering kan hingsten återkallas för ny undersökning och omvärderas.

För äldre hingstar gäller att hänsyn ska tas till ålder och utförda prestationer.

Fertilitetskrav = inte under 40 % dräktighet (15 ston eller fler betäckta). Lägre dräktighetsprocent föranleder utredning med bland annat spermavtagning.

REGLER GÄLLANDE HINGSTAR AV NORDSVENSK BRUKSHÄST

INDIVIDPRÖVNING

3.30 Godkända färger

Brun, svartbrun, svart, fux, gulbrun, gulsvartbrun, gulsvart, isabell samt blacka varianter av dessa färger. Avblekbar skimmel är tillåtet om färgen kan härledas till den så kallade ”blåfärgen” i Norge.

3.31 Härstamning

Hingst ska vara införd i Grundstambok avd. I och ha Riksstambokförd far och mor.

3.32 Hälsotillstånd

Hingstar ska vara veterinärt godkända. Hingst ska för licensberättigande vara friröntgad avseende hovbroskförbening. Röntgenplåtarna ska vara centralt avlästa i Sverige av SLU och bedömda enligt svenska normer. Sker omröntgning senare i livet ska även den/dessa vara utan anmärkning för fortsatt godkännande.

3.33 Exteriörbedömning

Vid varje individprovningstillfälle bedöms hingst exteriört. Hingst ska vid individprovning vid tre års ålder mätas avseende mankhöjd – mätt vid mankens högsta punkt och vid fyra år eller äldre avseende mankhöjd – mätt vid mankens högsta höjd, bröstomfång – mätt med måttband direkt bakom manken, framknäts omfång – mätt med måttband på största omkretsen och framskenans bredd – mätt med klavmått från sidan omedelbart under framknät. Mätning ska ske av samtliga hingstar som visas för individprovning.

3.34 Kvalitetsklasser

Kvalitetsklasser utdelas vid ordinarie avelsvärdering.

B Tilldelas treårig hingst som erhållit 40 poäng exteriört (i undantagsfall kan hingst godkännas med 38 – 39 poäng på grund av härstamning eller bevarandevärd färg) och ingen delpoäng under sju.

Från och med 1 januari 2017 ska hingstar av Dölahestras uppnå minst 40 poäng exteriört, ingen delpoäng under åtta för att kunna godkännas enligt rasvisa krav i Sverige.

Tilldelas fyraårig eller äldre hingst som uppfyller ovanstående exteriöra krav samt genomfört godkänt bruksprov.

- AB** Tilldelas hingst som uppfyller minimikraven för kvalitetsklass B samt vid avelsvärderingstillfället genomfört godkänt körprov enligt reglerna för FNH:s KörBarhetsIntyg (KBI). Hingst kan genom tävlingsmeriter höjas till AB.
- A** Tilldelas hingst som uppfyller kraven för kvalitetsklass B och har lämnat 20 bedömda avkommor införda i Grundstambok avd. I. Frekvensen av avkommor bedömda i klass I och frekvensen diplomston ska relateras till medeltalet för rasen och med säkerhet vara högre. Antalet godkända söner och kvaliteten på dessa ska också vägas in.

Värdebokstav A kan utdelas postumt senast fem år efter hingstens död.

- ELIT** Tilldelas hingst som uppfyller kraven för kvalitetsklass B och har lämnat 30 bedömda avkommor införda i Grundstambok avd. I. Frekvensen av avkommor bedömda i klass I och frekvensen diplomston ska relateras till medeltalet för rasen och med säkerhet vara väsentligt högre. Antalet godkända söner och kvaliteten på dessa ska också vägas in.

Värdebokstav ELIT kan utdelas postumt senast fem år efter hingstens död.

3.35 Bruksprov/körprov

Utförs på ett inhägnat område. Vid körprov ska hingst vara selas med väl tillpassad sele. Hjälpptyglar får inte användas. Hingsten ska vara betslad med tränsbett eller stångbett.

Hingst fyra och äldre ska genomföra bruksprov/körprov för att tilldelas kvalitetklass.

Hingst kan genomföra bruksprov/körprov tidigast vid tre års ålder.

Övriga ska avlägga bruksprov vid stambokföringstillfället. Bedömningarna poängsätts enligt en 10-gradig skala. Avkommeprövad hingst kan undantas från körprovskravet.

Följande moment ska bedömas:

- a. Anspänning och frånsänning (en medhjälpare ska användas).
- b. Igångsättning samt dragteknik och dragvilja vid körning.
- c. Halter.
- d. Ryggning (baksele rekommenderas).
- e. Temperament, samarbetsvilja och lydnad.

Provet ska utföras på en 300 – 500 meter lång bana. Fyrhjulig vagn ska användas lastad med ett ordinärt lass på cirka 900 kilo, dock ska lasset anpassas efter underlag och terräng. Hingsten ska köras efter domarens anvisningar. Den ska göra halt och förbli stillastående i harmoni och efter domarens anvisning rygga minst tre steg. Försök till anspänning får inte pågå mer än fem minuter, om detta misslyckas kan nytt försök ske senare samma dag.

Domaren värdesätter respektive bedömningsmoment a – e med poäng mellan 1 – 10. Totala poängen läggs ihop och divideras med fem. Erhållen genomsnittspoäng ska för godkännande bli lägst fem delpoäng, under fem godkänns endast i ryggningmomentet (0 – 4).

Fyraårig hingst avlägger bruksprovet i form av KörBarhetsIntyg.

Vid godkänt resultat påverkas tilldelningen av avelsvärdeklass.

3.36 Visningskrav

Se punkt 3.20.

3.37 Tävlingsmeriter

Bruksprov kan inte ersättas med tävlingsresultat.

Hingst kan höja sin värdebokstav från B till AB om det kan uppvisas intyg från att den genomfört tävling i plöjnings- skogs- eller brukskörning i lägst distriktsmästerskapsklass utan utslutning i något moment. Intyg/bevis om tävlingsmeriter ska bifogas anmälan till avelsvärdering.

4 FNH:s STOREGLEMENTE (VALACKER, i tillämpbara delar)

4.1 Allmänt

FNH utfärdar med utgångspunkt från Plan- och Riktlinjer, Reglemente rörande avelsvärdering av ston och bedömning av Nordsvensk Brukshästras.

4.2 Syftet med avelsvärdering och bedömningar

Syftet med premieringar är att främja kvalité och utveckling av Nordsvensk Brukshästavel samt att förebygga ärftliga sjukdomar. Avelsvärdering genomförs med hjälp av härstamningsvärdering, individbedömning och avkommepoäng. Avelsvärderingen ger möjlighet till urval av ston och unghästar satt i relation till uppsatta avelsmål samt möjlighet till avelrådgivning.

Resultat från bedömningarna skapar dessutom underlag för planering, rådgivning och forskning inom hela hästsektorn.

4.3 Bedömningar av hästar

FNH kan arrangera avelsvärdegrundande bedömningar. Domare ska vara godkänd av FNH att döma Nordsvenska Brukshästar. Domare utför bedömningen av hästarna och genomför en bedömning av hälsotillstånd, såvida inte veterinär anlitas. Visning av häst kan ske på avelsvärdering och premiering vid flera tillfällen samma säsong, men det är resultatet från den första visningen som tillgodoräknas hästen.

4.4 Bedömningar

Hästens exteriör och rörelser ska bedömas och beskrivas i förhållande till rasstandard och ålder. Bedömningen ska omfatta minst följande moment:

- Rastyp
- Huvud, hals, bål
- Extremiteter
- Rörelser

Hästens identitet ska kontrolleras. I samband med exteriörbedömningen ska en bedömning av hälsotillståndet göras. Bedömningen ska omfatta allmän sundhet. Vid misstanke om defekt ska detta rapporteras till FNH.

Ett protokoll där genomförda bedömningar antecknas ska finnas för varje häst. Särskilt utmärkande egenskaper, både positiva och negativa, ska anges i protokollet. Protokollet ska undertecknas av domare samt innehålla dennes namn i klartext.

4.5 Avelsvärderingsberättigade hästar

Häst som är införd (registrerad) eller föl berättigade till införande i FNH:s Grundstambok är avelsvärderingsberättigade enligt detta Reglemente.

4.6 Avelsvärdering av ston

Avelsvärdering utförs av avelsvärderingsnämnderna för ston. Ledamöterna ska ha goda kunskaper om avelsvärdering och ha goda kunskaper om Nordsvensk Brukshäst.

Avelsvärdering av nordsvenska brukshästar kan endast ske inom Sveriges landsgränser i enlighet med avtal med Svenska Hästavelsförbundet.

4.7 Krav för deltagande

Visning av hästar för bedömning av exteriör och hälsotillstånd är öppen för hästar som är införda i FNH:s Grundstambok.

Avelsvärdering är öppen för ston som är införda eller berättigade till införande i Grundstambok. Stoet ska vara anmält och visas vid avelsvärdering för att kunna avelsvärderas.

4.8 Individprovning av ston

Individprovning av ston omfattar härstamning, exteriör, hälsotillstånd och i förekommande fall prestationer.

4.9 Härstamning

Härstamningsbedömning ska utföras på basis av all tillgänglig officiell information om föräldrars och närbesläktade hästars egna meriter och deras avkommor.

4.10 Exteriör

Sker enligt punkt 4.4 i detta reglemente.

4.11 Prestationer och meriter

En hästs sammanvägda prestationer bedöms utifrån resultat från bruksprov, officiella tävlingar eller officiella utställningar, varvid hänsyn ska tas till ålder. Endast officiella resultat får ingå i bedömningen.

Resultaten ska anges i samband med anmälan till avelsvärdering.

4.12 Hälsotillstånd

Bedömningen av hälsotillståndet ska omfatta allmän sundhet. Vid misstanke om smittsam sjukdom, dålig hållbarhet eller ärftlig defekt kan hästen remitteras till veterinär. Alla avelsdjur ska kontrolleras och bedömas avseende defekter som anges i (SJVFS 2019:31) om djurskyddskrav vid avelsarbete. Vid misstanke om nedärvning av defekter ska avelsvärderingsnämnden före beslut remittera ärendet till FNH för vidare utredning. För diagnos av vissa defekter kan röntgenundersökning krävas.

Om premieringsförrättaren misstänker man- och svansskorv ska detta noteras i exteriörbedömningsprotokollet.

4.13 Avkommeprövning

I de fall avkommor finns ska dessa vägas in i avelsvärderingen. Endast officiella resultat ska räknas. Tävlingar och prov arrangerade och sanktionerade av FNH är officiella.

4.14 Avelsvärderingsbevis och avelsvärderingsbeslut

Ett avelsvärderingsbevis ska utfärdas av avelsvärderingsnämnden och innehålla följande uppgifter.

- Identitetsnummer
- Namn
- Ras
- Härstamning
- Signalement
- Uppfödare
- Nuvarande ägare
- Resultat av exteriörbedömning
- Mått i förekommande fall
- Prestationer i förekommande fall
- Hälsotillstånd
- Nedärvning av defekter i förekommande fall
- Resultat från avkommeprövning i förekommande fall
- Sammanfattande avelsvärde/kvalitetsklass

Beviset ska även innehålla uppgifter om utfärdare och plats och datum för beslut samt motivering av resultaten.

Ett skriftligt beslut med resultat från individprovningen och/eller avkommeprovningen samt avelsvärderingsbeviset i original ska tillsändas berörd stoägare omgående efter beslutet. Beslutet ska innehålla en motivering, datum för beslutet samt besked om hur överklagande till besvärsnämnd kan ske. Ovan gäller även när nytt beslut om avelsvärdering fattats. En kopia av avelsvärderingsbeviset och avelsvärderingsbeslutet ska arkiveras hos FNH om inte annat avtalats.

4.15 Avelsvärdeklasser/Kvalitetsklasser

Beslut om avelsvärdeklass tas av avelsvärderingsnämnd.

Exteriöra besiktningar som utgör underlag för avelsvärderingsbeslutet kan vara såväl avelsvärdegrundande bedömningar och andra arrangemang enligt punkt 4.19 i detta dokument.

Ett avelssto kan tilldelas avelsvärdeklass vid lägst fyra års ålder.

Avelsvärdeklasserna B och AB baseras normalt på stoets egna meriter.

Normalt är avelsvärdeklasserna A, ELIT och SUPERELIT baserade på avkommornas resultat.

Rasvisa bestämmelser gäller inom dessa ramar för utdelande av avelsvärdeklass till avelsston. Beslut om stambokföring fattas av FNH på basis av uppnådd avelsvärdeklass.

Avelsvärderade ston tilldelas prisrosett enligt

följande: Avelsvärdeklass	Rosett
SUPERELIT	Blå-gul
ELIT	Blå-gul
A	Blå
AB	Gul
B	Röd

4.16 Dispensansökan

Dispensansökningar ska ställas till FNH under

adress: Föreningen Nordsvenska Hästen

c/o Annica Igemo

Tomasbo 102

733 61 Västerfärnebo

Dispensansökan ska vara kompletterad med de handlingar sökanden önskar åberopa samt vara undertecknad av den sökande.

Vid behandling av dispensärende äger FNH rätt att begära in kompletterande uppgifter. Det åligger FNH att behandla inkomna dispensärenden skyndsamt.

4.17 Överklagan av avelsvärderingsbeslut

Ett beslut om avelsvärdeklass får överklagas av den som beslutet angår.

Ett beslut överklagas skriftligt till FNH:s besvärsnämnd. I skrivelsen ska klaganden ange vilket beslut som överklagas, den ändring i beslutet som begärs och de omständigheter som åberopas till stöd för begäran om ändring. Skrivelsen ska vara FNH tillhanda inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. Inom FNH remitteras överklagan för yttrande till berörd premieringsförrättare samt vid behov även yttrande från veterinärmedicinskt och/eller genetiskt råd. FNH:s besvärsnämnds beslut ska grunda sig på vad handlingarna innehåller och vad i övrigt framkommit i ärendet. FNH:s besvärsnämnd är FNH:s sista beslutande instans i överklagningsärenden. Klaganden eller annan berörd ska underrättas om innehållet i nämndens beslut och om hur detta eventuellt kan överklagas till Jordbruksverket. Besvärsnämndens handlingar ska omfatta själva överklagan samt till FNH inkomna remissyttranden. Besvärsnämndens beslut kan överklagas hos Jordbruksverket i de delar som berör Plan- och Riktlinjer. I övrigt kan beslut endast överklagas hos besvärsnämnden.

4.18 Jäv

Se punkt 2.3 i Plan- och Riktlinjer.

REGLER FÖR OFFICIELLA UTSTÄLLNINGAR OCH ANDRA ARRANGEMANG VARS RESULTAT SKA TILLGODORÄKNAS VID AVELSVÄRDERING

4.19 Utställning eller annat arrangemang

FNH kan arrangera avelsvärderingsgrundande bedömningar. Domare ska vara godkänd av FNH att döma Nordsvenska Brukshästar. Domare utför bedömningen av hästarna och genomför en bedömning av hälsotillståndet, såvida inte veterinär anlitas.

Visning av hästar för bedömning av exteriör och hälsotillstånd är öppen för hästar som är införda i FNH:s Grundstambok.

Förvaltningslagens regler beträffande jäv gäller för domare.

Anmälan om tid, plats och domare ska göras till FNH:s kansli senast den 1 januari, därvid propositioner bör bifogas. Görs förändring av ursprungliga bestämmelser ska detta genast anmälas.

4.20 Propositioner

Propositioner ska i god tid före arrangemanget upprättas av arrangören och på lämpligt sätt offentliggöras. De ska ange tid, plats, klasser, huvudansvarig, anmälningmottagare, anmälningstidens utgång, anmälning- och eventuell startavgift och domare.

Berättigad att delta är envar med häst som är registrerad i FNH:s stambok och för vilken det finns klass. Arrangören har rätt att uppställa som villkor att ägaren antingen är medlem i arrangörsföreningen eller erlägger av arrangören fastställd särskild deltagaravgift för icke medlem.

Propositionen ska innehålla upplysning att ingen äger rätt att delta i arrangemanget med häst där domare är jävig enligt punkt 4.18.

4.21 Klasser

Arrangemanget ska uppdelas i olika klasser med hänsyn till kön och ålder.

4.22 Bedömning

Efter bedömning av varje klass ska de deltagande rangeras, varefter muntlig kritik lämnas med angivande placering i klass I, II eller III eller andra belöningar samt eventuell poängsättning.

Över bedömningen ska upprättas skriftlig handling, undertecknad av domare och/eller ringsekreterare. Placering som BIS och res BIS (eller BIM) ska särskilt anges. En kopia av denna

handling ska senast vid utställningens avslutning eller senast 21 dagar därefter tillställas ägaren eller dennes företrädare.

4.23 Resultatredovisning

Resultatet från arrangemanget ska av arrangören senast inom två månader rapporteras in i ”Blå Basen”.

4.24 Regler för sommarpremieringar

FNH är ansluten till Svenska Hästavelsförbundets sommarpremieringssystem och vi hänvisar till avtal med SH för gällande Sto- och Unghästreglemente. Sommarpremieringssystemet ligger till grund för FNH:s avelsvärdering.

REGLER FÖR STON AV NORDSVENSK BRUKSHÄST

4.25 Godkända färger

Brun, svartbrun, svart, fux, gulbrun, gulsvartbrun, gulsvart, isabell samt blacka varianter av dessa färger. Avblekbar skimmel är tillåtet om färgen kan härledas till den så kallade ”blåfärgen” i Norge.

4.26 Mätning

Mätning av mankhöjd - mätt vi mankens högsta punkt ska utföras på samtliga treåriga hästar.

Ston som för första gången tilldelas avelsvärdeklass ska mätas avseende mankhöjd - mätt vid mankens högsta punkt, bröstomfång - mätt med måttband direkt bakom manken, framknäts omfång - mätt med måttband på största omkretsen samt framskenans bredd - mätt med klavmått från sidan omedelbart under framknät.

4.27 Diplom

Utdelas till sto som vid tre års ålder erhållit minst 40 poäng exteriört, ingen delpoäng under sju.

4.28 Levande föl

Med levande föl avses minst nio (9) dygn gammalt föl. Om fölet därefter dött ska veterinärintyg alternativt intyg från ojävig person kunna uppvisas om att fölet för sin ålder varit utvecklat och av godtagbar kvalitet.

4.29 Värdebokstav B

- Stoet är lägst fyra år gammalt med minst en levande avkomma införd i Grundstambok avd. I, visad vid samma tillfälle, eller intyg om äldre avkommas meriter vid tidigare premiering eller avelsvärdegrundande utställning. Alternativt, stoet har visats med föl av godtagbar kvalitet vid sidan berättigad till införande i Grundstambok avd. I
- Om stoet är högst 10 år ska lägst 34 poäng exteriört, ingen delpoäng under fem, ha uppnåtts vid premieringstillfället. Äldre ston ska bedömas vara av lägst motsvarande kvalitet om de inte poängbedöms vid premieringstillfället.
- eller intyg om äldre avkommas meriter vid tidigare premiering eller avelsvärdegrundande utställning.
- Ston ska mätas avseende mankhöjd - mätt vid mankens högsta höjd, bröstomfång - mätt med måttband direkt bakom manken, framknäts omfång - mätt med måttband på största omkretsen samt framskenans bredd - mätt med klavmått från sidan omedelbart under framknät. Godkänt bruksprov ska avläggas vid avelsvärderingstillfället oavsett tidigare avlagda bruksprov.

4.30 Värdebokstav AB

Stoet ska uppfylla minimikraven för värdebokstav B och ha erhållit lägst 38 poäng exteriört samt uppfylla något av följande villkor:

- Sto som tilldelas 38 poäng eller mer i samband med att godkänt prov för KBI genomförts, kan erhålla AB vid stambokföring.
- Sto som stambokförts med lägst 38 poäng och tilldelats värdeklass B kan senare höja sig från B till AB genom i anmälan styrkta tävlingsmeriter.
- Inte tidigare premierat sto med lägst 38 poäng vid avelsvärderingstillfället kan, genom i anmälan styrkta tävlingsmeriter, erhålla AB.
- Övergångsvis ska ston födda -97 eller tidigare och som erhållit diplom och därvid avlagt bruksprov tilldelas AB.

Godkänt bruksprov ska avläggas vid avelsvärderingstillfället oavsett tidigare avlagda bruksprov.

4.31 Värdebokstav A

(Kan utdelas postumt senast fem år efter stoets

död). Stoet ska uppfylla kraven för värdebokstav B

samt

- Ha lämnat minst fem levande föl av god exteriör beskaffenhet.
- Bedömda avkommor ska ha för rasen stamboksberättigad härstamning.
- Stoet ska uppnå minst 70 avkommepoäng, varav två avkommor med lägst 20 poäng, alternativt en avkomma med 50 poäng.

4.32 Värdebokstav ELIT

(Kan utdelas postumt senast fem år efter stoets

död). Stoet ska uppfylla kraven för värdebokstav A

samt

- Ha minst sex levande födda föl av god beskaffenhet.
- Bedömda avkommor ska ha en för rasen stamboksberättigad härstamning.
- Stoet ska uppnå minst 120 avkommepoäng, varav minst två avkommor med 30 poäng och två avkommor med 20 poäng alternativt
- 120 avkommepoäng, varav tre avkommor erhållit 30 poäng.
- 120 avkommepoäng, varav en avkomma erhållit 50 poäng och två med lägst 20 poäng.
- 120 avkommepoäng, varav två erhållit 50 poäng.

4.33 Värdebokstav SUPERELIT

(Kan utdelas postumt senast fem år efter stoets

död). Stoet ska uppfylla kraven för värdebokstav

ELIT samt

- Ska ha lämnat minst sju avkommor, med minst 30 avkommepoäng vardera.

4.34 Poängskala - avkommepoäng

Vid poängberäkning får varje avkomma endast räknas en gång.

4.35 10 poäng

- Levande föl (nio dygn och äldre).

4.36 20 poäng

- Vara införd i Riksstambok med minst 37 poäng exteriört.

- För rasen godkänt KörBarhetsIntyg samt minst 37 poäng exteriört vid KBI-tillfället.
- Erhållit lägst 38 poäng exteriört vid tre års ålder.
- Genomfört kör- plöjnings- eller skogskörningstävling i distrikts mästerskapsklass utan uteslutning i något moment.

4.37 30 poäng

- Diplomsto.
- AB eller A premierat sto.
- Avkomma genomfört brukskörnings- plöjnings- eller skogskörningstävling i lägst nationell mästartklass och erhållit 38 poäng exteriört vid lägst tre års ålder.

4.38 50 poäng

- Vid avelsvärdering B eller AB premierad hingst.
- ELIT-premierat sto.

4.39 Avelsvärderingsbeslut

Beslut om avelsvärdeklass tas av avelsvärderingsnämnden.

4.40 Prestationsprov/bruksprov

Prestationsprov ska bestå av körprov. Provet ska avläggas på premieringsplatsen. Domaren äger rätt att vid avelsvärdering delegera till besiktning av körprovet till annan lämplig person.

Körprov ska avläggas i enbetsanspanning. Hästen ska vara betslad med tränsbett, stångbett få användas. Släpa eller vagn få användas, inte rockard. Skakel ska användas, enbart linor är inte tillåtet. Anspanning ska ske med högst en medhjälpare. Hästen ska köras i skritt i båda varven samt göra halt och vändningar efter besiktningsmannens anvisningar. Minsta körsträcka är 100 meter. Hästen få under provet inte visa tecken på dåligt lynne eller olater. Häst som påvisar påtaglig olydnad eller inte kan köras enligt anvisningarna godkänns inte. Endast en häst ska vara inne på banan under provet, föl får dock medfölja modern.

4.41 Tävlingsmeriter

- Genomfört kör- plöjnings- eller skogskörningstävling i distrikts-, mästerskapsklass utan uteslutning i något moment.